

IV МІЖГАЛУЗЕВІ ЗВ'ЯЗКИ ПРАВНИЧОЇ НАУКИ

Фурса Светлана Ярославовна,

доктор юридических наук, профессор,
заведующий кафедры нотариального,
исполнительного процесса и адвокатуры,
Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

КАФЕДРА НОТАРИАЛЬНОГО, ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА И АДВОКАТУРЫ, ПЕРСПЕКТИВЫ ЕЕ РАЗВИТИЯ И РОЛЬ В РЕФОРМИРОВАНИИ ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ УКРАИНЫ

В статье проанализирована работа кафедры нотариального и исполнительного процесса и адвокатуры за 5 лет ее жизнедеятельности. Показаны научные направления преподавания кафедры и отмечена их актуальность для государства, защиты прав и свобод человека и гражданина. Особое внимание автор обратил на те проблемы, которые имеют место в науке и учебном процессе при преподавании дисциплин кафедры.

Ключевые слова: кафедра, нотариальный процесс, исполнительный процесс, адвокатура, учебный процесс.

Создание кафедры нотариального, исполнительного процесса и адвокатуры в университете было обусловлено необходимостью становления и развития таких новых отраслей процессуальной науки как нотариальный и исполнительный процесс.

Перед членами кафедры, с момента ее создания, стоит очень сложная и ответственная задача – это подготовка будущих специалистов для нотариата, адвокатуры, государственной исполнительной службы, специалистов новой формации, которые способны на высоком профессиональном уровне решать задачи, которые стоят перед государством по охране и защите прав и интересов физических, юридических лиц.

Понимая значимость этих направлений юрисдикционной деятельности ученые кафедры прикладывают максимум усилий, чтобы свои наработанные знания, умения, свой опыт передать своим ученикам.

Эти годы становления кафедры, как коллектива единомышленников, которые способных решать сложные научно-практические задачи, прошли незаметно. Мы не будем сегодня говорить о тех усилиях, которые надо было приложить, чтоб доказать, что в ведущем учебном заведении Украины такая кафедра должна быть. Мы сегодня будем говорить о наших делах, успехах и достижениях, и тем самым доказывать, что принятое решение о создании кафедры было правильным.

Согласно ст. 3 Конституции права, свободы человека и гражданина являются высшей ценностью государства, которое взяло на себя обязательство гарантировать эти права, путем охраны и защиты. А без научных про-

гнозов, обоснованной и глубокой теории эти задачи решить невозможно. Именно гармоничное взаимодействие теории и практики процессуальной деятельности нотариусов, государственных исполнителей и адвокатов даст новый толчок проведению правовой реформы в Украине.

Деятельность кафедры была определена в Концепции развития и стратегии кафедры на 2011–2016 г.г.

За отчетный период, при немногочисленном составе кафедры нами было сделано много:

- на кафедре создано три специализации для магистров «Нотариат», «Исполнительное право и процесс» и «Адвокатура» для бакалавров – специализация «Адвокатура»;

- разработано около 50 спецкурсов, каждый из которых обеспечен научно-методическими разработками и учебными академическими изданиями. В частности,

- издан учебник «Нотариат Украины»: кн.1 «Нотариат Украины. Организация нотариата»; кн. 2 Теория нотариального процесса; кн.3 Нотариальный процесс с иностранным элементом (подготовлено к изданию); Учебник «Теория нотариального процесса» удостоена Национальной академией наук Украины премии имени М.П. Василенка;

- учебник «Адвокатура Украины» кн. 1. Организация адвокатуры» издан вместе с кафедрой судебных и правоохранительных органов Одесской юридической академии, что свидетельствует о единении научных школ Украины. Подготовлена к изданию кн. 2 Адвокатская деятельность;

- научно-практический комментарий к законодательству по исполнительному произ-

водству, идет работа по подготовке учебников по исполнительному производству, задержка за новым законом, которым будет регламентироваться статус частных исполнителей.

— за 5 лет на кафедре подготовлена и защищена Кармазой О.О докторская диссертация «Охрана и защита жилищных прав в цивилистическом процессе», 13 кандидатских диссертаций, посвященных проблемам нотариата, исполнительного производства. В работах акцент сделан на комплексном решении (цивилистический процесс) проблемных вопросов в соответствии с научной темой, которая выполняется кафедрой «Охрана и защита прав физических, юридических лиц и государства в цивилистической процессе».

В частности, хочу обратить внимание на то, что много нотариусов занимаются научной деятельностью. Под научным руководством Фурсы С.Я. были подготовлены и защищены диссертации на соискание научной степени кандидата юридических наук частными нотариусами:

1) Шкрибляк Екатериной «Односторонні правовини в нотаріальній та судовій практиці», которая принимает активное участие в учебном процессе — ролевых играх, круглых столах, конференциях кафедры;

2) Рудко Богданой «Процедура вчинення нотаріального провадження з вжиття заходів щодо охорони спадкового майна» с целью изучения наследственного права для практической деятельности;

3) Бадила (Бурмак) Оксаной «Забезпечення доказів судом та нотаріусом» написание данной работы обусловлено необходимостью регламентации данного института в законе Украины «О нотариате» (ст.102)

Трое выпускников — аспирантов кафедры после защиты кандидатских диссертаций Лысенко-Малярчук Л.С. (Ухвали в цивільному процесі), Дерий Е.А. (Аліментні зобов'язання в цивілістичному процесі), Винциславская-Мазина М.В. (Суб'єкти виконавчого процесу) и соискатель Горбань Н.С. «Принципи нотаріального процесу» работают сегодня на кафедре. Соискателем кафедры — прокурором отдела поддержания государственного обвинения в суде Прокуратуры Киевской области Ляшенко Р.О. защищена диссертация по исполнительному процессу «Приведення судових рішень у цивільних справах до примусового виконання» и др.;

— учеными и аспирантами кафедры опубликовано около 400 научных статей в Украине, а также в иностранных изданиях Польши, России, Испании, Швейцарии, Чехии, Молдовы;

— кафедрой с 2011 года издается международный сборник научных статей «Цивилистическая процессуальная мысль», который пользуется спросом не только в Украине, но и за границей, в состав редколлегии входят ведущие ученые РФ, Польши, Чехии, Франции-Више президент Международного союза судебных приставов, Испании;

— кафедрой издается научно-практический журнал «Цивілістична процесуальна думка»;

— ученые кафедры удостоены государственных званий Заслуженный юрист Украины, Фурса С.Я. является иностранным членом Польской академии наук (Люблинское отделение), члены научно-консультативных советов Высшего хозяйственного суда Украины, Верховного Суда Украины, Высшего специализированного суда по рассмотрению гражданских и уголовных дел, берут участие в законопроектных работах, являются членами редколлегии научных журналов «Тека», «Администрация и право» (Польша), Вестник исполнительного производства (РФ) и научных изданий Украины;

— проводится работа с студентами в научных кружках по нотариату, исполнительному процессу, адвокатуре, по результатам кружков проводятся круглые столы;

— преподавателями кафедры проводятся ролевые игры по дисциплины нотариат (спекурс «Этика нотариуса», адвокатура (спекурс) «Консультативна работа адвоката»);

— проведена первая международная научно-практическая конференция «Актуальні проблеми теорії і практики нотаріального, цивільного та виконавчого процесу: їх співвідношення та взаємодія» (21–22 лютого 2013 г.), проводиться презентации специализаций кафедры (май 2015 г.);

— международное сотрудничество: Чехии, Университет Валенсии (Испания), МГУ имени Ломоносова, Саратовская юридическая академия, Уральский государственный юридический университет, Юридическая академия имени Кутафина, Международный союз нотариата, Международный союз судебных приставов, Щецинский университет (Польша), Университет Марии Кюри Склодовской (Польша).

Это далеко не весь перечень достижений кафедры... Можно еще многое перечислять из того, что сделала кафедра, но сегодня я хочу выразить благодарность всем членам кафедры за взаимопонимание и поддержку, терпение и творческое отношение к работе. Такое отношение к преподаванию сложных предметов не могло не отразиться на желании студентов изучать проблемы нотариального, исполнительного процесса и адвокатуры.

Но научно-педагогическая работа требует взгляда вперед. Именно такое отношение к преподаванию может позволить кафедре быть в курсе новых идей и направлений развития нашей правовой системы, что становится предметом научных дискуссий на конференциях, круглых столах, кружках студентом, которые проводятся на кафедре.

В своем докладе я хочу остановиться на трех составляющих:

— на проблемах науки нотариального, исполнительного процесса и адвокатуры;

— учебном процессе;

— а также на тех практических проблемах, которые имеют место в нотариате, исполнительном производстве и адвокатуре и влияют

на дальнішого розвитку науки цивілістического процесу, в частині, нотаріального і виконавчого процесу, а також науки об адвокатурі.

«НАУКА» НАУЧНОЇ ШКОЛИ

Будучи представителем наукової школи, я перш за все, хочу звернути увагу на ті проблеми, які мають місце в науці і навчальному процесі при викладанні дисциплін нашої кафедри.

Говорячи про концепцію створення нашої кафедри акцент робився на тому, що сьогодні нотаріат розглядати як «довесок» до громадянського судопроизводства. В 2003 році при захисті мною роботи на соискання наукової ступеня доктора юридических наук на тему «Теоретическі основи нотаріального процесу України» було висказано і науково обґрунтовано теорію нотаріального процесу як самостійної галузі правової науки. Множество наукових статей, учеників, науково-практических посібників, дисертацій моїх учеників, які розвивають мої ідеї – 17 кандидатських і одна докторська робота з урахуванням робіт і інших учених в області нотаріату, в класифікаторі наукових спеціальностей по яким проводяться дисертаційні дослідження нотаріат віднесено до громадянського процесу, то єсть до суду, але ми перш добре розуміємо що це не так ... свій предмет, метод правового регулювання, свої суб'єкти, свої принципи, свої задачі. Тому виникає питання: а які ще потрібні факти і доказальства, щоб наука про нотаріат зайняла гідне місце серед інших юридических наук.

В своє час, розділом 3 Концепції реформування нотаріату в Україні, затвердженої наказом Міністра юстиції від 24 грудня 2010 р. було передбачено: необхідність внесення в класифікатор галузей права змінений відносно виділення самостійної галузі права нотаріального процесу. Але воно і нині там ...

Аналогічна ситуація і з виконавчим процесом (производством) він до сих пор вважається стадією громадянського (судового) процесу, без урахування змін в організаційній структурі органів примусового виконання (в 1998р. була створена державна виконавча служба і прийнято Закон України «Про державну виконавчу службу» і прийнято в 1999 році самостійного закону «Про виконавче производство», то єсть розділ 7 ГПК слід розглядати не як стадію громадянського процесу – виконання судових рішень, а це норми про взаємодію виконавчої служби з судом по деяким питанням в виконавчому производстві. Дослідженню цих питань присвячено дисертація Сергієнко Н.А. «Взаємодія органів державної виконавчої служби з судом при виконанні судових рішень по громадянським справам». Дисертантом Ляшенко Р.О. захищено концепція про те, що закін-

чуваною стадією громадянського процесу є звернення до виконання, а саме рішення виконується за межами суду, державної виконавчої служби, яка віднесена до структури Міністерства юстиції України.

Виділення виконавчого процесу як самостійної галузі права ні в якій мірі не суперечить думці ЄСПЧ «Що правосуддя не буде досягнуто, якщо рішення суду не буде виконано» (в широкому розумінні). Введення інституту приватних виконавців додатково підтверджує правильність концепції нашої кафедри про необхідність надання виконавчому процесу статусу самостійної галузі правової науки.

Тому сьогодні просимо у Міністерства юстиції України підтримки в рішенні цих важливих наукових питань.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Що стосується навчального процесу, то по залишковому (вторинному) принципу формується відношення до нотаріату як навчальної дисципліни, який асоціюється з малоцікавою і клерківською роботою, без урахування неодноразового представлення про збільшенні кількості годин на викладання такої важливої дисципліни, яка єть одним з складових функцій держави.

В частині, на стаціонарі на три складові частини дисципліни (організацію, нотаріальний процес і нотаріальний процес з іноземним елементом) відводиться всього – 8 лекцій і 6 практических занять і контроль в формі зачету. На заочному відділенні для бакалаврів 1 лекція і 1 практическе заняття і зачет. Для магістрів по спеціалізації «Нотаріат» дисципліна «Теорія нотаріального процесу (м. 2 Нотаріальний процес з іноземним елементом)» – 1 лекція і 1 практическе заняття.

Одним з важливих факторів, який має значення сьогодні для вибору студентами магістрами спеціалізації «Нотаріат», єть вимоги пред'являемі до кандидату, то єсть стаж роботи 6 років, з них 3 роки помішником нотаріуса. Раніше на дану спеціалізацію був великий спит студентів, набиралося декілька груп, то сьогодні має місце «отток» студентів. По опиту студентів, на дану спеціалізацію йдуть, фактически, діти нотаріусів, які можуть влаштуватися працювати помішниками (Законом передбачено, що у нотаріуса може працювати тільки один помішник). Наприклад, випускниця магістратури «Нотаріат», маючи червоний диплом і працюючи 6 років помішником нотаріуса, маючи 8 років стажу в області права, другий раз вже не може скласти кваліфікаційний екзамен. Такі високі вимоги до професії нотаріуса обмежують доступ до професії молодим спеціалістам.

Що стосується «Виконавчого производства (процесу)», то така навчальна дисципліна повинна викладатися на 4 курсах, но

на неоднократні представлення кафедри – відповідь один «Нет технічної можливості», хоча державним виконавцем може бути людина, яка має ступінь бакалавра. Що стосується вибору студентами даної спеціалізації, то кафедрі треба прикладати максимум зусиль для того, щоб пояснити студентам, що це за професія і в чому її привабливість. В перший рік на спеціалізацію «Виконавче право і процес», фактично, з органів виконавчої і державної служби з метою підвищення кваліфікації прийшло 22 слухачів, які на госекзаменах показали дуже високий рівень знань, що було відмічено головою державної екзаменаційної комісії, а не через декілька років ця спеціалізація була скасована, оскільки треба було зменшувати кількість спеціалізацій, а цього не можна було робити, коли в країні гостро стоїть проблема з примусовим виконанням рішень судів.

На навчальну дисципліну «Адвокатура України» виділено також 8 лекцій, тобто студентів можна тільки ознайомити з організацією даного органу, а про адвокатську діяльність говорити не доводиться... Аналогічна ситуація в цьому році на заочному відділенні скасована спеціалізація «Адвокатура» для магістрів. А згідно з навчальними планами на 2017 рік навчальна дисципліна «Адвокатура України» є обов'язковою для вивчення студентами юридичного факультету майбутніми адвокатами і є дисципліною вільного вибору студентів. Крім того, ця дисципліна буде викладатися на другому курсі навчання в університеті. Як можна викладати цю дисципліну, якщо студенти не вивчили ні матеріального, а головне, процесуального права?!

Аналогічне становище має місце з навчальною дисципліною «Нотаріат України», яка буде викладатися студентам на другому курсі. Чи викладати нотаріальний процес не представляється можливим без знання норм матеріального права в частині, громадянського, сімейного, земельного, господарського права норми якого реалізуються за допомогою нотаріальної процедури.

Тому, користуючись случаем, звертаємося до представників Міністерства юстиції України допомогти нам у вирішенні дуже важливих питань навчання майбутніх нотаріусів, державних виконавців, адвокатів, оскільки державі потрібні сьогодні такі спеціалісти з урахуванням того, що повинен бути забезпечений державний замовлення на їх навчання.

ПРАКТИЧЕСЬКІ ПРОБЛЕМИ НОТАРІАТ

На кафедрі обговорюються і проблеми, які мають місце в нотаріаті, пов'язані з тим, що нотаріуси все більше і більше надають не своїми функціями реєстраторів (первинна і вторинна реєстрація), суб'єктів фінансового моні-

торингу, суб'єктів надання адміністративних послуг по реєстрації юридических осіб і фізических осіб, суб'єктів підприємницької діяльності.

Сьогодні розмова йде і про те, що нотаріуси скоро почнуть реєструвати і розривати шлюби і розглядати безсумнівні питання (справи), які сьогодні віднесені до компетенції судів.

Тенденцію надання нотаріусам функцій реєстратора можна пояснити наміром зберегти нотаріат, особливо частний, який потрапив в важке становище в зв'язі з тривалим фінансовим кризисом, а така тенденція обов'язково матиме негативні наслідки. Якщо замість правової допомоги нотаріуси будуть тривале час займатися реєстрацією (технічної роботою), то не важко передбачити, що їх правові знання і здібності будуть погіршуватися – це об'єктивне наслідок мало-кваліфікованої діяльності. Крім того, якщо доходи з реєстраційної діяльності будуть суттєвими, наприклад, проведення реєстрації за 2 години – 7000 грн, а умовного праці при цьому прикладати треба менше, то, очевидно, значущою частиною нотаріусів це сподобається. Тому багато з них не тільки не зможуть кваліфіковано пояснити клієнту, чому відмінюється договір пожизненного утримання від спадкового договору, а і не захочуть цього робити. Не говорячи вже про здібності кваліфіковано скласти проект такого договору. Тому, нотаріусам можна віддати і повноваження по реєстрації актів громадянського стану, а тоді не слід їх вважати нотаріусами, оскільки їх статус буде вже іншим. В частині, згідно з багатьма статтями Громадянського кодексу України встановлено необхідність саме державної реєстрації прав на об'єкти нерухомості, а, внаслідок здійснення цієї діяльності приватними нотаріусами, останніх треба порівнювати з державними службовцями з усіма витікаючими з цього наслідками, в частині, з перевагами державних службовців. Тому скоро можна очікувати, що приватні нотаріуси будуть отримувати відповідні пільги державних службовців в судах ...

Складною і трудомісткою є вторинна реєстрація і реєстрація юридических осіб, яка займає у нотаріусів багато часу відволікаючи їх від виконання основних завдань нотаріату (ст. 1 Закону)

А виконання нотаріусом функції суб'єкта фінансового моніторингу, взагалі, суперечить принципу нотаріальної таємниці (ст. 8 Закону). Нотаріуси повинні нести відповідальність за те, що у них «не виникло сумнів, що гроші отримані (отримані) незаконним шляхом, що їх клієнт фінансує тероризм».

Сьогодні зворотнє необхідно говорити про глобалізацію саме нотаріальної функції, яка зводиться до надання без-

порних прав і фактів з метою надання їм юридическої достовірності. Надо розширювати компетенцію нотаріусів за рахунок нотаріальних дій, а не за рахунок не своїх функцій нотаріату.

Іменно на науковому рівні стоїть питання про підготовку Нотаріального кодексу, то є системи норм, регламентуючих як організацію, так і процесуальну діяльність нотаріусів.

Представляється, щоб уникнути нових проблем, потрібно створити обґрунтовану програму розвитку нотаріату, а перед цим потрібно визначити позитивні риси нотаріату інших країн, виявити і узагальнити існуючі проблеми і публічно обговорити способи їх вирішення, прийняти потреби громадян, які повинні бути забезпечені нотаріальними послугами.

Поэтому предлагается системная и комплексная работа ученых и практиков, а не устранение отдельных ошибок путем принятия все новых и новых фрагментарных законов.

Без системного визначення сучасних проблем в нотаріаті України неможливо говорити про їх усунення і про поступальний його розвиток.

ИСПОЛНИТЕЛЬНОЕ ПРОИЗВОДСТВО

Взятий на удосконалення системи примусового виконання рішень судів і інших органів (обов'язкових осіб) курс, шляхом наділення приватних виконавців повноваженнями по виконанню рішень, в визначеній ступені, викликає занепокоєність учених нашої кафедри.

Ця позиція обумовлена тим, що багато члени кафедри пам'ятають, як приватний нотаріат мав обмежені повноваження, а потім його повноваження розширилися, що в кінцевому підсумку привело до витіснення державного нотаріату. Чому це привело сьогодні? Якщо коротко, то, фактично, до необхідності введення муніципального нотаріату, а саме до прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо нотаріату» від 20 жовтня 2014 року. Цим Законом органи місцевого самоврядування зобов'язуються забезпечити населення нотаріальними послугами, але це лише перший крок до заміщення нотаріусів уповноваженими представниками органів місцевого самоврядування, а також наділення їх функціями державного реєстратора. По суті, має місце заміщення не тільки державного, а і приватного нотаріату, оскільки приватні нотаріуси не будуть працювати в тих регіонах, де немає достатнього доходу.

Но, така ж ситуація склеться і з приватними виконавцями, які хочуть отримувати дохід від виконуваних ними робіт. Поэтому на прикладі нотаріату вже можна прогнозувати, що приватні виконавці, спочатку отримуватимуть доступ до професії, а потім будуть конку-

рувати з державними виконавцями для отримання найбільш дорогих послуг і всіма способами, включаючи всебічне лобіювання, щоб отримувати, спочатку зменшення, а потім і ліквідації державних виконавців. В результаті виявиться, що державні виконавці будуть «витіснені» з депресивних регіонів України, а приватні виконавці туди працювати не пойдуть, так як не зможуть отримувати потрібний дохід.

Опыт общения с частными исполнителями из многих европейских стран, полученный на международных конференциях, посвященных исполнительному производству, подсказывает, что частные исполнители не будут заниматься исполнением решений о взыскании мизерных сумм, включая, штрафы в 55 грн. Поэтому высказанный прогноз о том, что частные исполнители не решат проблем с улучшением качества исполнения решений, в недалеком будущем подтвердится и те коллекторские организации, которые рвутся к получению больших полномочий, могут поставить исполнение решений перед большими проблемами, по сравнению с теми, которые возникли в нотариате.

Естественно, можно было бы привести еще больше аргументов против введения института частных исполнителей, включая, невозможность получения полномочий по принудительному исполнению частными лицами, что противоречит ст. 3 Конституции Украины, так как именно государство должно гарантировать защиту и охрану прав, а не частные лица. Можно говорить о некорректности получения в Украине частными исполнителями дохода за счет должников, когда значительная часть из них пострадала, в частности, из-за изменения курса доллара, невозможности погашения кредитов и т.п.

Но не только теоретические концепции ученых должны учитываться при репрофилізації діяльності тих або інших правоохоронних і правозащитних органів, а і реакція населення на наслідки їх впровадження. В частині, автору, як ученому, що займається проблемами нотаріату, потрібно вислушати громадян, зіткнувшись з реальним переоформленням прав на землю, скарги на те, що при виконанні угоди потрібно сплачувати більше десяти квитанцій на значительную суму, а само переоформлення зайняло тривалий період часу. Дане положення ця громадянка сприйняла як корупцію в сфері нотаріату. Трудно однозначно з даним тезисом погодитися, але і не приймати во увагу невдоволення громадян не можна.

АДВОКАТУРА

Також обстоїть справа і з адвокатською діяльністю, оскільки сьогодні на всіх рівнях обговорюється питання про «монополію адвокатської діяльності». Багато адвокатів, почали суттєву лобістську діяльність по усуненню конкурентів з сфери

предоставления правовых услуг. Это объяснимо и логично, поскольку теперь адвокаты имеют свою «административную» структуру, которой нужно оправдать свое существование перед «рядовыми» адвокатами, сдающими членские взносы неизвестно на что. Если большинство адвокатов согласно тратить время и силы на формальное повышение квалификации, то они и должны объединяться, а не принуждать к этому всех.

Необходимость «адвокатской монополии» и обязательного членства аргументируют повышением уровня предоставления правовой помощи, в чем не усматривается прямой зависимости. В частности, кто сегодня учитывает, что адвокатура перестала быть независимой, поскольку значительная часть адвокатов, которые подписали договора об оказании безоплатной правовой помощи и теперь деньги получает из государственного бюджета, превратившись, фактически, в государственных адвокатов. Такая тенденция может привести к тому, что адвокаты будут служить не клиентам, а государству, которое им платит.

Поэтому сегодня важно переосмыслить существующие процессы, придать адвокату, нотариату, государственной исполнительной службе новое значение в общественных отношениях, чтобы не утратить главное в их деятельности – оказание высококачественных правовых услуг населению Украины.

Мы не можем не отметить и научное сотрудничество с нашими коллегами-учеными из разных учебных заведений Украины и зарубежных стран. Мы благодарны всем единомышленникам, которые находят время и силы

для того, чтобы приехать на наши мероприятия или пригласить нас на свои. Такое общение неоценимо, поскольку каждый из нас получает самое дорогое в наше время – информацию, опыт дискуссий, уверенность в том, что приложенные усилия не напрасны, а они востребованы и оценены. Отсюда и происходит вдохновение к дальнейшей работе, к осмыслению известных фактов по-новому.

Перечисленное выше, дает основание утверждать, что кафедра нотариального, исполнительного процесса и адвокатуры состоялась, ведет активную научную и образовательную работу, ученые кафедры преподают дисциплины на высоком научном и практическом уровне (практически все члены кафедры прошли повышение квалификации в органах исполнительной службы, нотариате, адвокатуры, являются практикующими адвокатами), поэтому дисциплины, которые преподаются на кафедре востребованы студентами, кафедра имеет вес как в научных кругах, так и непосредственные связи с практикой.

Все мы – участники конференции, при различных взглядах на современные проблемы нотариата, исполнительного производства и адвокатуры, должны объединить наши усилия, чтобы выработать объективный взгляд на пути их решения, поскольку мы служим единой цели – предоставлению гражданам качественных правовых услуг.

Особенно это актуально для граждан Украины, которые страдают от экономического кризиса, ухудшения условий жизни, военных действий на территории Украины и от непродуманных, необоснованных реформ, но заслуживают лучшей жизни.

Фурса Світлана Ярославівна

КАФЕДРА НОТАРІАЛЬНОГО ТА ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ І АДВОКАТУРИ, ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ ТА РІЛЬ В РЕФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В статті проаналізована робота кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури за 5 років своєї життєдіяльності. Показанні наукові напрямки викладання кафедри та відмічена їх актуальність для держави, захисту прав і свобод людини та громадянина. Особливу увагу автор звернув на ті проблеми, які мають місце в науці та навчальному процесі при викладанні дисциплін кафедри.

Ключові слова: кафедра, нотаріальний процес, виконавчий процес, адвокатура, навчальний процес.

Fursa Svitlana

DEPARTMENT OF NOTARY, EXECUTIVE PROCESS AND ADVOCACY, PROSPECTS OF ITS DEVELOPMENT AND ROLE IN REFORMING THE LEGAL SYSTEM UKRAINE

The article analyzed the work of the Department of notary, executive process and Advocacy for 5 years of his life. Indications teaching research areas of the department and noted their relevance to the state, rights and freedoms of man and citizen. Special attention is paid to the problems that occur in the teaching and learning process in teaching disciplines.

Keywords: department, notary process, executive process, advocacy, educational process.